

Europos regionų komiteto nuomonė dėl peržiūrėto Reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros, pritaikant jį žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai

(2021/C 440/15)

Pranešėjas	Robert Sorin NEGOIȚĂ (RO / PES) , Bukarešto municipaliteto 3-iojo rajono meras
Pamatinis dokumentas	Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, COM(2020) 824 final

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

1 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(1) 2019 m. gruodžio 11 d. komunikate „Europos žalioji kursas“ Komisija išdėstė naują augimo strategiją, kuria siekiama Sąjungą paversti teisinga ir klestinčia visuomene, turinčia modernią ir konkurencingą efektyvaus išteklių naudojimo ekonomiką, kurioje 2050 m. nebus grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir kurioje ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo. Komisijos komunikate dėl klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano, kuriame siūloma iki 2030 m. padidinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo lygį bent iki 55 proc. (ši užmojį 2020 m. gruodžio 11 d. patvirtino Europos Vadovų Taryba), ir poveikio vertinime, kuriuo remiantis tas komunikatas parengtas, patvirtinama, kad energijos rūšių derinys labai skirsis nuo dabartinio energijos rūšių derinio, ir juo pagrindžiama būtinybė peržiūrėti ir prireikus persvarstyti energetikos teisės aktus. Akivaizdu, kad dabartinių investicijų į energetikos infrastruktūrą nepakanka tai infrastruktūrai pertvarkyti ir ateities infrastruktūrai kurti. Tai taip pat reiškia, kad reikia sukurti infrastruktūrą, kuria būtų remiama Europos energetikos pertvarka, įskaitant greitą elektrifikavimą, atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos plėtrą, didesnę atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujų naudojimą, energetikos sistemos integravimą ir inovatyvių sprendimų diegimo mastą;	(1) 2019 m. gruodžio 11 d. komunikate „Europos žalioji kursas“ Komisija išdėstė naują augimo strategiją, kuria siekiama Sąjungą paversti teisinga ir klestinčia visuomene, turinčia modernią ir konkurencingą efektyvaus išteklių naudojimo ekonomiką, kurioje 2050 m. nebus grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir kurioje ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo. Komisijos komunikate dėl klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano, kuriame siūloma iki 2030 m. padidinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo lygį bent iki 55 proc. (ši užmojį 2020 m. gruodžio 11 d. patvirtino Europos Vadovų Taryba), ir poveikio vertinime, kuriuo remiantis tas komunikatas parengtas, patvirtinama, kad energijos rūšių derinys labai skirsis nuo dabartinio energijos rūšių derinio, ir juo pagrindžiama būtinybė peržiūrėti ir prireikus persvarstyti pirminius ir antrinius energetikos teisės aktus Europos, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Dabartinės energetikos infrastruktūros investicijos yra akivaizdžiai nepakankamos, siekiant pertvarkyti ir sukurti ateities energetikos infrastruktūrą, kartu užtikrinant skirtingų regionų poreikiams ir potencialui pritaikytą energijos tiekimą. Tai taip pat reiškia, kad reikia sukurti infrastruktūrą, kuria būtų remiama Europos energetikos pertvarka, įskaitant greitą elektrifikavimą, atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos plėtrą, didesnę atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujų naudojimą, centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemų kūrimą, energetikos sistemos integravimą ir inovatyvių sprendimų diegimo mastą, siekiant užtikrinti ekologiškumą, tvarumą ir energijos prieinamumą mūsų visuomenėje bei pagerinti gyvenimo sąlygas;

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

2 pakeitimas

5 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(5) (5) Reglamento (ES) Nr. 347/2013 vertinimas aiškiai parodė, kad sistema iš tiesų padėjo pagerinti valstybių narių tinklų integraciją, paskatinti prekybą energija ir taip prisidėjo prie Sąjungos konkurencingumo. Elektros energijos ir dujų bendro intereso projektai labai padėjo užtikrinti tiekimo saugumą. Dujų sektoriuje infrastruktūra dabar yra gerai susieta, o tiekimo atsparumas nuo 2013 m. gerokai padidėjo. Regioninis bendradarbiavimas regioninėse grupėse ir tarpvalstybinis sąnaudų paskirstymas yra svarbūs projektų įgyvendinimo veiksniai. Tačiau daugeliu atvejų dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo projekto finansavimo trūkumas nesumažėjo, kaip kad buvo numatyta. Nors dauguma leidimų išdavimo procedūrų buvo sutrumpintos, kai kuriais atvejais procesas tebėra ilgas. Finansinė pagalba pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) buvo svarbus veiksnys, nes dotacijomis tyrimams buvo prisidėta prie su projektais susijusios rizikos mažinimo ankstyvaisiais jų rengimo etapais, o dotacijomis darbams buvo remiami projektai, padedantys šalinti pagrindinius trūkumus, kurių rinkos finansavimu nebuvo galima tinkamai pašalinti;	(5) Reglamento (ES) Nr. 347/2013 vertinimas aiškiai parodė, kad sistema iš tiesų padėjo pagerinti daugumos valstybių narių tinklų integraciją, paskatinti prekybą energija ir taip prisidėjo prie Sąjungos konkurencingumo. Elektros energijos ir dujų bendro intereso projektai labai padėjo užtikrinti tiekimo saugumą. Dujų sektoriuje infrastruktūra dabar yra gerai susieta daugumoje regionų, o tiekimo atsparumas nuo 2013 m. gerokai padidėjo. Vis dėlto iki šiol esama ištisų regionų, kuriems nepavyko pakankamai pagerinti savo dujų tinklų, energetinio saugumo ir atsparumo pajėgumų. Esama dujų skirstymo projektų, kurie tebėra skirtinguose įgyvendinimo etapuose ir kuriuos dar reikia užbaigti. Regioninis bendradarbiavimas regioninėse grupėse ir tarpvalstybinis sąnaudų paskirstymas yra svarbūs projektų įgyvendinimo veiksniai. Tačiau daugeliu atvejų dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo projekto finansavimo trūkumas nesumažėjo, kaip kad buvo numatyta. Nors dauguma leidimų išdavimo procedūrų buvo sutrumpintos, kai kuriais atvejais procesas tebėra ilgas. Finansinė pagalba pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) buvo svarbus veiksnys, nes dotacijomis tyrimams buvo prisidėta prie su projektais susijusios rizikos mažinimo ankstyvaisiais jų rengimo etapais, o dotacijomis darbams buvo remiami projektai, padedantys šalinti pagrindinius trūkumus, kurių rinkos finansavimu nebuvo galima tinkamai pašalinti, ir kurie yra ypač svarbūs, siekiant užtikrinti saugią ir teisingą energetikos pertvarką.

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

3 pakeitimas

11 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(11) vykdant bendro intereso projektus gerokai padidintas tiekimo saugumas, o tai yra vienas iš pagrindinių veiksnių, paskatinsiu priimti Reglamentą (ES) Nr. 347/2013. Be to, Komisijos atliktame klimato politikos tikslo poveikio vertinime 27 numatoma, kad gamtinių dujų vartojimas bus gerokai sumažintas, nes jų vartojimas netaikant taršos mažinimo priemonių yra nesuderinamas su anglies dioksido poveikio neutralumu. Kita vertus, iki 2050 m. labai padidės biodujų, atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio vandenilio ir sintetinių dujinių degalų vartojimas. Todėl gamtinių dujų infrastruktūrai neberekės paramos, teikiamos įgyvendinant TEN-E politiką. Planuojant energetikos infrastruktūrą turėtų būti atsižvelgiama į šią kintančią padėtį dujų sektoriuje;	(11) vykdant bendro intereso projektus gerokai padidintas tiekimo saugumas, o tai yra vienas iš pagrindinių veiksnių, paskatinsiu priimti Reglamentą (ES) Nr. 347/2013. Be to, Komisijos atliktame klimato politikos tikslo poveikio vertinime 27 numatoma, kad gamtinių dujų vartojimas bus gerokai sumažintas, nes jų vartojimas netaikant taršos mažinimo priemonių yra nesuderinamas su anglies dioksido poveikio neutralumu. Kita vertus, iki 2050 m. labai padidės biodujų, atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio vandenilio ir sintetinių dujinių degalų vartojimas. Todėl naujai gamtinių dujų infrastruktūrai neberekės paramos, teikiamos įgyvendinant TEN-E politiką. Planuojant energetikos infrastruktūrą turėtų būti atsižvelgiama į šią kintančią padėtį dujų sektoriuje. Be to, daugelyje valstybių narių įgyvendinami gamtinių dujų projektai padeda mažinti išmetamą CO₂ kiekį paspartinant perėjimą atsisakant kietojo iškastinio kuro. Aptariamo ES reglamento persvarstymas neturi neigiamai paveikti dar neužbaigtų projektų;

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

4 pakeitimas

15 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(15) be to, reikėtų sukurti naują pažangiųjų dujų tinklų infrastruktūros kategoriją, kad būtų remiamos investicijos, kuriomis į tinklą integruojamos atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujos, pvz., biodujos, biometanas ir vandenilis, ir padedama valdyti su tuo susijusią sudėtingesnę sistemą, grindžiamą novatoriškais skaitmeninėmis technologijomis;	(15) be to, reikėtų sukurti naują pažangiųjų dujų tinklų infrastruktūros kategoriją, kad būtų remiamos investicijos, kuriomis į tinklą integruojamos atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujos, pvz., biodujos, biometanas ir švarusis vandenilis, ir padedama valdyti su tuo susijusią sudėtingesnę sistemą, grindžiamą novatoriškais skaitmeninėmis technologijomis, taip pat technologiniais ir inžineriniais sprendimais, siekiant užtikrinti dujų kokybę ir prižiūrimosios kontrolės ir duomenų įgijimo (SCADA) sistema grindžiamą tinklo valdymą;

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

5 pakeitimas

25 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(25) regioninės grupės turėtų būti įsteigiamos tam, kad siūlytų ir svarstytų bendro intereso projektus ir sudarytų regioninius bendro intereso projektų sąrašus. Siekiant užtikrinti platų sutarimą, tos regioninės grupės turėtų užtikrinti glaudų valstybių narių, nacionalinių reguliavimo institucijų, projektų rengėjų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą. Taip bendradarbiaudamos, nacionalinės reguliavimo institucijos prireikus turėtų konsultuoti regionines grupes, <i>inter alia</i>, dėl siūlomų projektų reguliavimo aspektų įgyvendinamumo ir dėl siūlomo reguliavimo institucijų patvirtinimo tvarkaraščio įgyvendinamumo;	(25) regioninės grupės turėtų būti įsteigiamos tam, kad siūlytų ir svarstytų bendro intereso projektus ir sudarytų regioninius bendro intereso projektų sąrašus. Siekiant užtikrinti platų sutarimą, tos regioninės grupės turėtų užtikrinti glaudų valstybių narių, nacionalinių reguliavimo institucijų, vietos ir regionų valdžios institucijų, projektų rengėjų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą. Taip bendradarbiaudamos, nacionalinės reguliavimo institucijos prireikus turėtų konsultuoti regionines grupes, <i>inter alia</i>, dėl siūlomų projektų reguliavimo aspektų įgyvendinamumo ir dėl siūlomo reguliavimo institucijų patvirtinimo tvarkaraščio įgyvendinamumo;

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

6 pakeitimas

1 straipsnio 1 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<i>1 straipsnis</i> Dalykas 1. Šiame reglamente nustatomos I priede nurodytos transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių (toliau – energetikos infrastruktūros prioritetiniai koridoriai ir sritys) savalaikio plėtojimo ir jų sąveikos gairės, kuriomis padedama siekti Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos politikos tikslų ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo.	<i>1 straipsnis</i> Dalykas 1. Šiame reglamente nustatomos I priede nurodytos transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių (toliau – energetikos infrastruktūros prioritetiniai koridoriai ir sritys) savalaikio plėtojimo ir jų sąveikos gairės, kuriomis padedama siekti Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos politikos tikslų, 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, 2030 m. biologinės įvairovės tikslų ir užtikrinti bei skatinti energetinį saugumą, rinkos integraciją, sąžiningą konkurenciją ir įperkama energiją visiems;

Paaiškinimas

TEN-E peržiūra (įskaitant infrastruktūros planavimą) turėtų derėti su žaliajo kurso tikslais, 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslu ir tikslu „nė vieno nepalikti nuošalyje“, reiškiančiu visiems įperkama energiją.

7 pakeitimas

2 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(4) bendro intereso projektas – projektas, reikalingas I priede nurodytiems energetikos infrastruktūros prioritetiniams koridoriams ir sritims įgyvendinti ir įtrauktas į 3 straipsnyje nurodytą Sąjungos bendro intereso projektų sąrašą; [...] (16) prisitaikymas prie klimato kaitos – procesas, kuriuo užtikrinama, kad energetikos infrastruktūros atsparumas galimam neigiamam klimato kaitos poveikiui būtų užtikrintas atliekant pažeidžiamumo dėl klimato kaitos ir rizikos vertinimą, taip pat taikant atitinkamas prisitaikymo priemones.	(4) bendro intereso projektas – projektas, reikalingas I priede nurodytiems energetikos infrastruktūros prioritetiniams koridoriams ir sritims įgyvendinti ir įtrauktas į 3 straipsnyje nurodytą Sąjungos bendro intereso projektų sąrašą. Vertinant projektus reikia atsižvelgti į projektų įgyvendinimo vietos nacionalines plėtros strategijas ir vietos bei regionų potencialą, siekiant užtikrinti optimaliai naudingą poveikį; [...] (16) prisitaikymas prie klimato kaitos – procesas, kuriuo užtikrinama, kad energetikos infrastruktūros atsparumas galimam neigiamam klimato kaitos poveikiui būtų užtikrintas atliekant pažeidžiamumo dėl klimato kaitos ir rizikos vertinimą, taip pat taikant atitinkamas prisitaikymo priemones. (17) „tvarumas“ – tai galimybė bet kokio tipo projektu prisidėti prie neutralaus poveikio klimatui tikslo įgyvendinimo. Jis vertinamas atsižvelgiant į atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimą į tinklą arba išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimą per numatomą projekto gyvavimo laikotarpį;

Paaiškinimas

Apibrėžtyse „tvarumas“ nenurodytas. Atsižvelgiant į ilgą gyvavimo laikotarpį, reikėtų atidžiai įvertinti, ar projektas netaps neišnaudojamu turtu, sistemai palaipsniui siekiant anglies dioksido poveikio neutralumo.

8 straipsnis

3 straipsnio 3 dalies a punktas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
a) kiekvieną atskirą bendro intereso projekto pasiūlymą tvirtina valstybės, su kurių teritorija projektas yra susijęs; jei valstybė nusprendžia projekto netvirtinti, ji atitinkamai grupei nurodo tokio sprendimo motyvus;	a) kiekvieną atskirą bendro intereso projekto pasiūlymą tvirtina valstybės, su kurių teritorija projektas yra susijęs; jei valstybė nusprendžia projekto netvirtinti, ji atitinkamai grupei nurodo tokio sprendimo motyvus. Siekiant išvengti konfliktų regioniniu ir valstybių narių lygmeniu bei paskirti tarpininką, tam, kad būtų užtikrintas tinkamas šio reglamento nuostatų perkėlimas į nacionalinę teisę ir jų laikymasis, Europos Sąjunga turi įsteigti vieną šiam tikslui skirtą instituciją;

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

9 pakeitimas

4 straipsnio 2 dalies a punktas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
vykdant projektą reikšmingai prisidedama prie Sąjungos ir trečiosios valstybės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų ir tvarumo, be kita ko, užtikrinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą į tinklą ir iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos energijos perdavimą į pagrindinius vartojimo centrus ir saugyklas, ir	vykdant projektą reikšmingai prisidedama prie Sąjungos ir trečiosios valstybės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų ir tvarumo, be kita ko, užtikrinant atsinaujinančiųjų išteklių ir mažaa anglės energijos integravimą į tinklą ir iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos ir mažaa anglės energijos perdavimą į pagrindinius vartojimo centrus ir saugyklas, ir

Paiškinimas

Savaime suprantama.

10 pakeitimas

5 straipsnio 5 punktas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
5. Ne vėliau kaip kiekvienų metų sausio 31 d. 8 straipsnyje nurodytos kompetentingos institucijos Agentūrai ir atitinkamai grupei pateikia šio straipsnio 4 dalyje nurodytą ataskaitą kartu su papildoma informacija apie jų teritorijoje įgyvendinamų bendro intereso projektų pažangą ir atitinkamais atvejais informacija apie jų įgyvendinimo vėlavimą, susijusį su leidimų išdavimo procesu, ir tokio vėlavimo priežastis. Kompetentingų institucijų indėlis į ataskaitos rengimą turi būti aiškiai pažymėtas, o projekto rengėjų pateiktas tekstas nekeičiamas.	5. Ne vėliau kaip kiekvienų metų sausio 31 d. kompetentingos Europos ir valstybių narių lygmenimis pagal šio Reglamento 8 straipsnį įsteigtos institucijos Agentūrai ir atitinkamai grupei pateikia šio straipsnio 4 dalyje nurodytą ataskaitą kartu su papildoma informacija apie jų teritorijoje įgyvendinamų bendro intereso projektų pažangą ir atitinkamais atvejais informacija apie jų įgyvendinimo vėlavimą, susijusį su leidimų išdavimo procesu, ir tokio vėlavimo priežastis. Kompetentingų institucijų indėlis į ataskaitos rengimą turi būti aiškiai pažymėtas, o projekto rengėjų pateiktas tekstas nekeičiamas.

Paiškinimas

Savaime suprantama.

11 pakeitimas

8 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
8 straipsnis Leidimų išdavimo proceso organizavimas 3. Nedarydama poveikio pagal tarptautinę ir Sąjungos teisę nustatytiems atitinkamiems reikalavimams, kompetentinga institucija palengvina bendrojo sprendimo priėmimą. Bendrasis sprendimas yra galutinis įrodymas, kad bendro intereso projektui yra suteiktas statybai parengto projekto statusas, ir netaikomi jokie kiti reikalavimai pateikti papildomus leidimus. Bendrasis sprendimas priimamas per 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytą terminą ir pagal vieną iš šių schemų:	8 straipsnis Leidimų išdavimo proceso organizavimas 3. Nedarydama poveikio pagal regioninę, nacionalinę, Sąjungos ir tarptautinę teisę nustatytiems atitinkamiems reikalavimams, kompetentinga institucija palengvina bendrojo sprendimo priėmimą. Bendrasis sprendimas yra galutinis įrodymas, kad bendro intereso projektui yra suteiktas statybai parengto projekto statusas, ir netaikomi jokie kiti reikalavimai pateikti papildomus leidimus. Bendrasis sprendimas priimamas per 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytą terminą ir pagal vieną iš šių schemų:

Paiškinimas

Savaime suprantama.

12 pakeitimas

9 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Skaidrumas ir visuomenės dalyvavimas 1. Ne vėliau kaip [2023 m. gegužės 1 d.] valstybė narė arba kompetentinga institucija, jei taikoma, bendradarbiaudama su kitomis atitinkamomis institucijomis, paskelbia atnaujintą bendro intereso projektams taikomų leidimų išdavimo procedūrų vadovą, į kurią įtraukta bent VI priedo 1 punkte nurodyta informacija. Vadovas nėra teisiškai privalomas dokumentas, tačiau jame gali būti nurodytos arba cituojamos atitinkamos teisinės nuostatos. Nacionalinės kompetentingos institucijos, rengdamos savo procedūrų vadovą, koordinuoja veiklą ir ieško sinergijos su kaimyninėmis valstybėmis galimybę. [...] 4. Jei to dar nėra reikalaujama pagal nacionalinę teisę laikantis tokių pačių arba aukštesnių standartų, prieš pateikiant kompetentingai institucijai galutinius išsamius paraiškos dokumentus pagal 10 straipsnio 1 dalies a punktą, projekto rengėjas arba, jeigu taip reikalaujama pagal nacionalinę teisę, kompetentinga institucija surengia bent vienas viešas konsultacijas. Tokios viešos konsultacijos nedaro poveikio jokioms kitoms viešoms konsultacijoms, kurios turi būti vykdomos pateikus prašymą dėl leidimo vykdyti planuojamą veiklą pagal Direktyvos 2011/92/ES 6 straipsnio 2 dalį. Rengiant viešas konsultacijas, VI priedo 3 punkto a papunktyje nurodyti suinteresuotieji subjektai ankstyvame etape informuojami apie projektą; viešos konsultacijos padeda nustatyti tinkamiausią vietą ar trajektoriją tinkamai atsižvelgiant ir į su projektu susijusius prisitaikymo prie klimato kaitos aspektus ir kitus susijusius klausimus, kurie turi būti išnagrinėti paraiškos dokumentuose. [...]	Skaidrumas ir visuomenės dalyvavimas 1. Ne vėliau kaip [2023 m. gegužės 1 d.] valstybė narė arba kompetentinga institucija, jei taikoma, bendradarbiaudama su kitomis atitinkamomis institucijomis, paskelbia atnaujintą bendro intereso projektams taikomų leidimų išdavimo procedūrų vadovą, į kurią įtraukta bent VI priedo 1 punkte nurodyta informacija. Vadovas nėra teisiškai privalomas dokumentas, tačiau jame nurodytos arba cituojamos atitinkamos teisinės nuostatos. Nacionalinės ir regionų kompetentingos institucijos, bendradarbiauja su kaimyninių valstybių institucijomis, siekdamos keistis gerąja patirtimi ir palengvinti leidimų išdavimo procesą. [...] 4. Jei to dar nėra reikalaujama pagal nacionalinę teisę laikantis tokių pačių arba aukštesnių standartų, prieš pateikiant kompetentingai institucijai galutinius išsamius paraiškos dokumentus pagal 10 straipsnio 1 dalies a punktą, projekto rengėjas arba, jeigu taip reikalaujama pagal nacionalinę teisę, kompetentinga institucija surengia bent vienas viešas konsultacijas. Tokios viešos konsultacijos nedaro poveikio jokioms kitoms viešoms konsultacijoms, kurios turi būti vykdomos pateikus prašymą dėl leidimo vykdyti planuojamą veiklą pagal Direktyvos 2011/92/ES 6 straipsnio 2 dalį. Rengiant viešas konsultacijas, VI priedo 3 punkto a papunktyje nurodyti suinteresuotieji subjektai ankstyvame etape informuojami apie projektą; viešos konsultacijos padeda nustatyti tinkamiausią vietą ar trajektoriją, įskaitant alternatyviąją, kai tinkama, tinkamai atsižvelgiant ir į su projektu susijusius prisitaikymo prie klimato kaitos aspektus ir kitus susijusius klausimus, kurie turi būti išnagrinėti paraiškos dokumentuose. [...]

Paiškinimas

Savaime suprantama.

13 pakeitimas

16 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Sąlygų tarpvalstybinių poveikį turinčioms investicijoms sudarymas 1. Su bendro intereso projektais, priskiriamais II priedo 1 punkto a, b, c ir e papunkčiuose nurodytoms kategorijoms, ir su bendro intereso projektais, priskiriamais II priedo 3 punkte nurodytai kategorijai, jeigu jie priskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, susijusias faktiškai patirtas investicines sąnaudas (neįskaitant priežiūros išlaidų) prisiima valstybių narių, kurios patiria grynąjį teigiamą projekto poveikį, atitinkami PSO arba perdavimo infrastruktūros projektų rengėjai, o šių sąnaudų dalį, kuri nepadengiama perkrovos ar kitais mokesčiais, padengia tinklo naudotojai mokėdami tinklo prieigos mokesčius pagal tose valstybėse narėse nustatytus tarifus. 2. Šio straipsnio nuostatos taikomos bendro intereso projektams, priskiriamiems II priedo 1 punkto a, b, c ir e papunkčiuose nurodytoms kategorijoms, jei bent vienas projekto rengėjas paprašo atitinkamų nacionalinių institucijų taikyti šias nuostatas projekto sąnaudoms. Be to, šio straipsnio nuostatos pritaikomos taikomos bendro intereso projektams, priskiriamiems II priedo 3 punkte nurodytai kategorijai, tik tuo atveju, jei jau atliktas rinkos paklausos vertinimas ir iš jo matyti, kad gaunamų tarifinių mokesčių nepakanka faktiškai patirtoms investicinėms sąnaudoms padengti. 4. [...] Tarpvalstybiniu mastu paskirstydamos sąnaudas, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos, pasikonsultavusios su atitinkamais PSO, siekia bendro susitarimo, kuris sudaromas remiantis, bet neapsiribojant, 3 dalies a ir b punktuose nurodyta informacija. Jų atliekamas vertinimas grindžiamas tuo pačiu scenarijumi, kuris buvo naudojamas vykdant atranką Sąjungos sąrašui, į kurį įtrauktas bendro intereso projektas, parengti. Jei bendro intereso projektas sumažina neigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su žiediniais srautais, ir tas bendro intereso projektas įgyvendinamas valstybėje narėje, kurioje kyla tas neigiamas išorinis poveikis, toks poveikio sumažinimas nelaikomas tarpvalstybine nauda, todėl juo remiantis sąnaudos negali būti paskirstytos tą neigiamą išorinį poveikį patiriančių valstybių narių PSO.	Sąlygų tarpvalstybinių poveikį turinčioms investicijoms sudarymas 1. Su bendro intereso projektais, priskiriamais II priedo 1 punkto a, b, c, d ir e papunkčiuose ir 2 punkto a papunktyje nurodytoms kategorijoms, ir su bendro intereso projektais, priskiriamais II priedo 3 punkte ir IV priedo 1 punkto c papunktyje nurodytai kategorijai, jeigu jie priskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, susijusias faktiškai patirtas investicines sąnaudas (neįskaitant priežiūros išlaidų) prisiima valstybių narių, kurios patiria grynąjį teigiamą projekto poveikį, atitinkami tinklų operatoriai arba perdavimo ir (arba) paskirstymo infrastruktūros projektų rengėjai, o šių sąnaudų dalį, kuri nepadengiama perkrovos ar kitais mokesčiais, padengia tinklo naudotojai mokėdami tinklo prieigos mokesčius pagal tose valstybėse narėse nustatytus tarifus. 2. Šio straipsnio nuostatos taikomos bendro intereso projektams, priskiriamiems II priedo 1 punkto a, b, c, d ir e papunkčiuose ir 2 punkto a papunktyje ir IV priedo 1 punkto c papunktyje nurodytoms kategorijoms, jei bent vienas projekto rengėjas paprašo atitinkamų nacionalinių institucijų taikyti šias nuostatas projekto sąnaudoms. Be to, šio straipsnio nuostatos pritaikomos taikomos bendro intereso projektams, priskiriamiems II priedo 3 punkte nurodytai kategorijai, tik tuo atveju, jei jau atliktas rinkos paklausos vertinimas ir iš jo matyti, kad gaunamų tarifinių mokesčių nepakanka faktiškai patirtoms investicinėms sąnaudoms padengti. 4. [...] Tarpvalstybiniu mastu paskirstydamos sąnaudas, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos, pasikonsultavusios su atitinkamais tinklų operatoriais, siekia bendro susitarimo, kuris sudaromas remiantis, bet neapsiribojant, 3 dalies a ir b punktuose nurodyta informacija. Jų atliekamas vertinimas grindžiamas tuo pačiu scenarijumi, kuris buvo naudojamas vykdant atranką Sąjungos sąrašui, į kurį įtrauktas bendro intereso projektas, parengti. Jei bendro intereso projektas sumažina neigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su žiediniais srautais, ir tas bendro intereso projektas įgyvendinamas valstybėje narėje, kurioje kyla tas neigiamas išorinis poveikis, toks poveikio sumažinimas nelaikomas tarpvalstybine nauda, todėl juo remiantis sąnaudos negali būti paskirstytos tą neigiamą išorinį poveikį patiriančių valstybių narių tinklų operatorių.

Paaiškinimas

Pažangieji žemos įtampos tinklai ir pažangieji dujų tinklai suteikia piliečiams galimybę tapti gaminančiais vartotojais ir padeda vykdyti energetikos pertvarką. Pažangiųjų tinklų projektai šiuo metu nepakankamai įtraukti į BIP sąrašą, nes dabartiniame TEN-E reglamente pateikta per siaura pažangiųjų tinklų apibrėžtis. Pakeitimu siekiama ją išplėsti.

14 pakeitimas

SESV 18 straipsnio 4 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
4. II priedo 1 punkto d papunktyje ir 2 ir 5 punktuose nurodytoms kategorijoms priskiriamiems bendro intereso projektams taip pat gali būti skiriama Sąjungos finansinė pagalba dotacijomis darbams, jeigu atitinkamo projekto rengėjai gali aiškiai įrodyti projekto daromą didelį teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu arba inovacijomis, ir pateikti aiškių komercinio perspektyvumo stokos įrodymų, remdamiesi sąnaudų ir naudos analize, verslo planu ir kitais vertinimais, visų pirma atliktais potencialių investuotojų ar kreditorių arba, jei taikoma, nacionalinės reguliavimo institucijos.	4. 4. II priedo 1 punkto d papunktyje ir 2, 4 ir 5 punktuose nurodytoms kategorijoms priskiriamiems bendro intereso projektams taip pat gali būti skiriama Sąjungos finansinė pagalba dotacijomis darbams, jeigu atitinkamo projekto rengėjai gali aiškiai įrodyti projekto daromą didelį teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu arba inovacijomis, ir pateikti aiškių komercinio perspektyvumo stokos įrodymų, remdamiesi sąnaudų ir naudos analize, verslo planu ir kitais vertinimais, visų pirma atliktais potencialių investuotojų ar kreditorių arba, jei taikoma, nacionalinės reguliavimo institucijos.

Paaiškinimas

Elektrolizeriai turėtų būti tinkami EITP finansavimui gauti. Ypač ankstyvaisiais etapais investicijos į tinklą priklauso nuo gamybos pajėgumų, todėl jas reikia vertinti kartu. Elektrolizeriai turi tarpvalstybinį poveikį, ypač tenkinant vandenilio gamybos paklausą pasienio regionuose.

15 pakeitimas

II priedas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
3) vandenilio sektoriuje: a) vandeniliui transportuoti skirti perdavimo vamzdiniai, kuriais skaidriai ir nediskriminuojant suteikiama prieiga daugeliui tinklo naudotojų ir kuriuos daugiausia sudaro aukšto slėgio vandenilio vamzdynai, išskyrus vandenilio vietinio skirstymo vamzdynus; b) požeminės saugyklos, sujungtos su a punkte nurodytais aukšto slėgio vandenilio vamzdynais; c) suskystinto vandenilio arba vandenilio, įterpto į kitas chemines medžiagas, priėmimo, laikymo ir pakartotinio dujinimo arba slėgio mažinimo įrenginiai, naudojami siekiant įleisti vandenilį į tinklą; d) bet kokia įranga ar įrenginiai, būtini tam, kad vandenilio sistema veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai arba kad būtų užtikrintas pajėgumas transportuoti abiem kryptimis, įskaitant kompresorius.	3) vandenilio sektoriuje: a) vandeniliui transportuoti skirti perdavimo vamzdiniai, kuriais skaidriai ir nediskriminuojant suteikiama prieiga daugeliui tinklo naudotojų ir kuriuos daugiausia sudaro aukšto slėgio vandenilio vamzdynai, išskyrus vandenilio vietinio skirstymo vamzdynus; b) požeminės saugyklos, sujungtos su a punkte nurodytais aukšto slėgio vandenilio vamzdynais; c) suskystinto vandenilio arba vandenilio, įterpto į kitas chemines medžiagas, priėmimo, laikymo ir pakartotinio dujinimo arba slėgio mažinimo įrenginiai, naudojami siekiant įleisti vandenilį į tinklą; d) bet kokia įranga ar įrenginiai, būtini tam, kad vandenilio sistema veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai arba kad būtų užtikrintas pajėgumas transportuoti abiem kryptimis, įskaitant kompresorius;

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Bet kuri a, b, c ir d punktuose nurodyta infrastruktūra gali būti naujai įrengta infrastruktūra arba vandeniliui pritaikyta gamtinių dujų infrastruktūra arba jų derinys;	e) bet kokia įranga ar įrenginiai, sudarantys sąlygas švarius vandenilio degalus naudoti transporto sektoriuje TEN-T pagrindiniame tinkle ir visuotiniame transeuropiniame transporto tinkle. Bet kuri a, b, c ir d punktuose nurodyta infrastruktūra gali būti naujai įrengta infrastruktūra arba vandeniliui pritaikyta gamtinių dujų infrastruktūra arba jų derinys;

Paaiškinimas

Taip bus skatinama geresnė transporto ir energetikos politikos sąveika. Svarbu įtraukti ir TEN-T pagrindinį tinklą, ir TEN-T visuotinį tinklą, nes tai geriau suderinama su dabartiniais vandenilio slėnių regionais, kuriuose planuojamos didelės investicijos į vandenilį.

16 pakeitimas

IV priedas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
IV PRIEDAS BENDRO INTERESO PROJEKTŲ IR ABIPUSIO INTERESO PROJEKTŲ KRITERIJAMS TAIKOMOS TAISYKLĖS IR RODIKLIAI c) pažangiųjų elektros tinklų projektas yra skirtas aukštos ir vidutinės įtampos įrangai ir įrenginiams. Jame dalyvauja bent dviejų valstybių narių perdavimo sistemos operatoriai, perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai arba skirstymo sistemos operatoriai. Skirstymo sistemos operatoriai gali dalyvauti tik padedant bent dviejų valstybių narių perdavimo sistemos operatoriams, kurie yra glaudžiai susiję su projektu ir užtikrina sąveiką. Projektas apima bent 50 000 elektros energijos naudotojų, gamintojų, vartotojų ar gaminančių vartotojų ne mažiau kaip 300 gigavatvalandžių per metus, iš kurių bent 20 proc. gaunama iš kintamų atsinaujinančiųjų išteklių, naudojimo rajone;	IV PRIEDAS BENDRO INTERESO PROJEKTŲ IR ABIPUSIO INTERESO PROJEKTŲ KRITERIJAMS TAIKOMOS TAISYKLĖS IR RODIKLIAI c) pažangiųjų elektros tinklų projektas yra skirtas daugiausiai aukštos arba vidutinės įtampos įrangai ir įrenginiams. Jame dalyvauja bent dviejų valstybių narių perdavimo arba skirstymo sistemų operatoriai, kurie aptarnauja bent 50 000 naudotojų, gaminančių arba vartojančių elektros energiją arba vykdančių abi šias veiklas ne mažiau kaip 300 gigavatvalandžių per metus, iš kurių bent 20 proc. gaunama iš kintamų įvairaus pobūdžio atsinaujinančiųjų išteklių, naudojimo rajone. Projekte taip pat gali būti numatytas virtualusis tarpvalstybinis ryšys;

Paaiškinimas

Pažangieji žemos įtampos tinklai suteikia piliečiams galimybę tapti gaminančiais vartotojais ir padeda vykdyti energetikos pertvarką. Pažangiųjų tinklų projektai šiuo metu nepakankamai įtraukti į BIP sąrašą, nes dabartiniame TEN-E reglamente pateikta per siaura pažangiųjų tinklų apibrėžtis. Pakeitimu siekiama ją išplėsti.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina pasiūlymą dėl reglamento, siekiant peržiūrėti transeuropinės energetikos infrastruktūros gaires. Pripažįsta, kad, nors dabartinio reglamento tikslai iš esmės tebėra aktualūs, dabartinė TEN-E sistema dar nevisiškai atspindi numatomus energetikos sistemos pokyčius, kuriuos lems naujos politinės aplinkybės ir greita technologijų plėtra, kuria siekiama atnaujinti 2030 m. tikslus, taip pat 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą pagal Europos žaliąjį kursą. Pabrėžia, kad jau nebeišvengiama klimato kaita reikšmingai paveiks Europą, nepaisant klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos pastangų, todėl ragina Komisiją ir valstybes nares padidinti savo pastangas siekiant atnaujinti energetikos infrastruktūrą, nes tai yra viena pagrindinių energetikos pertvarkos sąlygų; to siekiant būtina užtikrinti klimato ir gamtos apsaugą ir laikytis tvarumo kriterijų atsižvelgiant į DVT;

2. džiaugiasi matydamas, jog būsimoje sistemoje bus išsaugotas svarbus regioninių grupių vaidmuo nustatant bendro intereso projektus ir vykstant atrankos procesui, nes vykdamas šią veiklą ypač svarbu užtikrinti atitinkamą regioninio ir vietos lygmens atstovavimą;
3. palankiai vertina pasiūlymą atnaujinti bendro intereso projektų sąrašą, siekiant tinkamai atspindėti naujausių technologijų pažangą ir apimti visas aktualias infrastruktūros kategorijas, atsižvelgiant į klimato neutralumo ir tiekimo saugumo tikslus. Komitetas ypač palankiai vertina sprendimų, susijusių su pažangiuoju elektros energijos tinklu, įtraukimą, išmaniųjų sistemų integravimą (elektros (energijos) panaudojimo dujoms gaminti sistema ir kiti sektoriai), vandenilio ir sintetinių dujų gamybą iš atsinaujinančiųjų energijos šaltinių, elektrolizerius, jėgainių tinklus jūroje ir skirstymo sistemas. Komitetas pabrėžia, kad yra didžiulis centralizuoto šilumos ar vėsumos tiekimo sistemų, naudojant atliekinę šilumą ir atsinaujinančiuosius energijos išteklius, potencialas, kartais taip pat regioniniu mastu ir peržengiant valstybių narių sienas. Komitetas palankiai vertina tai, kad neįtraukta metano ir naftotiekių dujų infrastruktūra tais atvejais, kai dėl konkrečios vietos ar regiono padėties tai neturi neigiamo ar nepageidaujamo šalutinio poveikio;
4. palankiai vertina įpareigojimą, kad visi projektai atitiktų privalomus tvarumo kriterijus ir būtų laikomasi žaliajame kurse nustatyto žalos nedarymo principo (pagal ES Taksonomijos reglamento 17 straipsnį⁽¹⁾), nes tai svarbus žingsnis pirmyn siekiant ES bendrų žaliųjų tikslų;
5. pažymi, kad vertinant projektus pagal TEN-E programą reikia atsižvelgti į daugelį aspektų, visų pirma į konkrečius vietos ir regionų iššūkius, susijusius su energetikos pertvarka ir klimato kaitos tikslais, į stabilaus ir saugaus energijos tiekimo svarbą, į galimybę visiems ES piliečiams gauti energijos, kartu užtikrinant jos įperkamumą, į kovą su energijos nepriteklumi, į sąsają su nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos energetikos strategijomis ir į suderinamumą su jau vykdomomis programomis ir projektais;
6. pažymi, kad energetikos infrastruktūrai tenka labai svarbus vaidmuo siekiant energetikos pertvarkos ir kad ji gali turėti reikšmingo poveikio aplinkai ir ekonomikai; todėl ragina Komisiją įsteigti nuolatinį regioninių grupių ir atitinkamų vietos bei regioninių valdžios institucijų bendradarbiavimo mechanizmą, atitinkantį daugiapakopio dialogo klimato ir energetikos klausimais sistemą, kaip numatyta Reglamente dėl energetikos sąjungos valdymo;
7. pabrėžia, jog reikia parengti patikimą leidimų išdavimo sistemą. Šiuo metu leidimų išdavimo procedūros net ir bendro intereso projektams tebėra labai ilgos. Nustatytos viena kitai prieštaraujantys procedūros, prie kurių kartais prisideda ir specifinės institucinės aplinkybės, gali apsunkinti pažangą kai kuriose valstybėse narėse. Be to, dėl nepakankamo dėmesio suinteresuotųjų subjektų įtraukimui taip pat gali kilti visuomenės pasipriešinimas;
8. ragina kruopščiai patikrinti prioritetinio statuso suteikimą bendro intereso projektams ir jo nesuteikti tokiems projektams, kurie gali daryti neigiamą poveikį klimatui arba saugomoms buveinėms ar rūšims;
9. pabrėžia, kad leidimų išdavimo procedūros turi būti užbaigtos taikant būtiną išsamų patikrinimą. Tačiau RK pritaria pasiūlymo dėl reglamento 10 straipsnyje siūlomiems veiksams, kuriais siekiama užtikrinti, kad įvairios susijusios institucijos užbaigtų leidimų išdavimo procedūras per pagrįstą laikotarpį. Šiuo atžvilgiu labai svarbu įsteigti vieno langelio principu veikiančias institucijas, kurios turėtų pakankamą kompetenciją, įgaliojimus priimti sprendimus ir būtų saistomos aiškių terminų. Tai savo ruožtu užtikrins didesnę projekto dalyvių saugumą ir padės geriau įvertinti jų patiriamą riziką dalyvaujant šiame procese;
10. palankiai vertina tai, kad žaliąjį, pirmiausia iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gauto vandenilio svarbai Europos Sąjungoje skiriama vis daugiau dėmesio, ir remia Europos Komisijos pasiūlymą, kuriame atsižvelgiama į RK raginimą parengti rinkos plėtrą ir infrastruktūrą skatinančią ES teisinę sistemą, peržiūrint atitinkamus ES teisės aktus dėl transeuropinių energetikos tinklų ir, visų pirma, tinkamai pritaikant bendro intereso projektų reikalavimus pagal TEN-E⁽²⁾; taip pat pritaria tam, kad į TEN-E reglamentą būtų įtrauktos konkrečios vandenilio infrastruktūros kategorijos, pavyzdžiui, vandenilio perdavimo tinklai (įskaitant pakeistos paskirties gamtinių dujų vamzdžius), skirstymo ir saugojimo tinklai, taip pat elektrolizeriai, kuriuos turėtų būti galima finansuoti pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę;

(1) 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

(2) Nuomonė „Veikslių plano dėl švaraus vandenilio rengimas – vietos ir regionų valdžios institucijų indėlis kuriant neutralaus poveikio klimatui Europą“, Birgit Honé (DE / PES), RK 2020-549.

11. pabrėžia elektrifikavimo poreikį ir švaraus vandenilio vaidmenį atsiskaitant iškastinio kuro ir mažinant nuolatinį išmetamųjų teršalų kiekį taršiuose sektoriuose kaip antai pramonė ir sunkiasvoris transportas, kuriuose tiesioginis elektrifikavimas gali būti ribotas; primena, kad pirmenybė turėtų būti teikiama atsinaujinančiųjų išteklių vandeniliui, o mažo anglies dioksido kiekio vandenilis turėtų būti naudojamas priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslais, kol ši vaidmenį galės atlikti vien atsinaujinančiųjų išteklių vandenilis; todėl ragina ES institucijas, valstybes nares ir pramonę didinti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos ir vandenilio gamybos pajėgumus, kad būtų išvengta nenaudingos konkurencijos tarp elektrolizerių vandenilio gamybai ir kitų tiesioginių atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos panaudojimo būdų⁽³⁾; be to, ragina Komisiją nustatyti aiškią atsinaujinančiųjų dujų taksonomiją;

12. pabrėžia, kad siekiant neutralaus poveikio klimatui transporto (judumo) ir švaraus vandenilio gamybos, būtina artimiausiu metu ES gerokai išplėsti energijos atsinaujinančiųjų išteklių gamybos pajėgumus ir technologijų taikymą;

13. pabrėžia, kad svarbu, jog TEN-E reglamentu numatyta veikla būtų visapusiškai suderinta su atitinkamomis planavimo priemonėmis, ypač su nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmy planais (NEKSVP); į tai atsižvelgdamas primena, jog svarbu, kad vietos ir regioninės valdžios institucijos galėtų visapusiškai prisidėti prie savo valstybių narių NEKSVP, ir ragina užtikrinti optimalų atstovavimą vietos ir regionų valdžios institucijoms šio proceso metu;

14. primena, kad transporto sektoriuje išmetama ketvirtadalis viso ES išmetamo CO₂ kiekio ir kad tik šiame sektoriuje nepavyko sumažinti išmetamųjų teršalų, palyginti su 1990 m. baziniu lygiu; pabrėžia vandenilio, kaip vienos iš priemonių, padedančių mažinti transporto rūšių išmetamą CO₂ kiekį, potencialą, ypač tais atvejais, kai visiška elektrifikacija gana sudėtinga ar dar neįmanoma; pabrėžia, kad degalų papildymo infrastruktūros diegimas yra būtinas siekiant paskatinti vandenilio naudojimą transporto sektoriuje;

15. mano, kad peržiūrint Transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) reglamentą⁽⁴⁾ gerokai didesnę svarbą reikėtų suteikti mažataršėms varomosioms technologijoms krovininėms transporto priemonėms, turistiniams autobusams bei vidaus vandenų laivybai, taip pat elektros varikliams, kurie maitinami vandenilio elementais arba elektra per orines kontaktines linijas, ir kitiems energijos šaltiniams, kurie atitinka tvarumo ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo reikalavimus. Atitinkamos infrastruktūros plėtra palei pagrindinių ir visuotinių tinklų koridorius yra išankstinė šių technologijų sklaidos sąlyga. Tam reikėtų skirti pakankamai finansinių išteklių pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP);

16. pabrėžia, kad reikia sukurti TEN-T, TEN-E ir alternatyviųjų degalų strategijų sinergiją; todėl palankiai vertina Komisijos ketinimą plėtoti vandenilio papildymo infrastruktūrą pagal Darnaus ir išmanaus judumo strategiją ir vykdant Alternatyviųjų degalų infrastruktūros direktyvos peržiūrą, kuri suteikia galimybę nustatyti konkrečius reikalavimus ir suderintus standartus dėl laipsniško vandenilio papildymo punktu tankumo didinimo valstybėse narėse;

17. mano, kad reikėtų laikytis atviresnio požiūrio į tarpvalstybinių projektų apibrėžtį, kad būtų galima atsivėlgti ne tik į didelius perdavimo projektus, bet ir į vietinius, decentralizuotus ir dažnai dalyvaujamojo pobūdžio pažangiųjų tinklų projektus, neturinčius fizinių sienų. Regioniniai ir vietos decentralizuoti projektai, peržengiantys valstybių sienas, iš tiesų galėtų turėti teigiamo poveikio ne tik regioninėms ir nacionalinėms sistemoms, bet ir įvairioms valstybėms narėms, pavyzdžiui, integruojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius, sprendžiant spūščių problemas ir išvengiant neigiamo išorės poveikio;

18. pabrėžia, kad siekiant kuo geriau įgyvendinti ES energetikos ir klimato politikos tikslus ir užtikrinti vartotojų įgalėjimą, TEN-E sistema turi būti persvarstyta taip, kad į ją būtų visapusiškai įtrauktas gaminančių vartotojų, vietos energetikos bendruomenių ir naujų technologijų indėlis ir kad juo būtų galima pasinaudoti⁽⁵⁾; pabrėžia žemos ir vidutinės įtampos elektros energijos tinklų svarbą, nes juose turi būti sukurta infrastruktūra, reikalinga daugeliui naujų decentralizuotų gamintojų, tiekiančių elektros energiją į sistemą; pabrėžia, kad prie žemos ir vidutinės įtampos tinklų taip pat reikia prijungti naujus smulkius gamintojus; ragina Komisiją numatyti kelių mažesnių projektų sujungimo sistemą, kad jie atitiktų galiojančiuose teisės aktuose nustatytus kriterijus. Lankstumas šiuo atžvilgiu labai svarbus vietos ir regionų valdžios institucijoms, kad jos galėtų rengti tam tikrus bendrus projektus ir galimai gauti finansavimą šioms pastangoms;

⁽³⁾ Papildomumo principą Europos Parlamentas pateikė savo pranešime „Europos vandenilio strategija“ (A9-0116/2021 ITRE Jens Geier).

⁽⁴⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0116_EN.html#_ftn20.

⁽⁵⁾ Pavyzdžiui, energijos kaupimas, reguliavimas apkrova, mikrotinklai (galbūt tarpvalstybiniai), elektrinis judumas.

19. pažymi, kad TEN-E reglamente, kuris yra pagrindinis Europos Sąjungos energetikos infrastruktūros plėtros ramsis ir kuriuo reikšmingai prisidedama siekiant poveikio klimatui neutralumo, visapusiškai laikomasi aktyvaus subsidarumo ir proporcingumo principų; atkreipia dėmesį į pridėtinę regioninio bendradarbiavimo vertę įgyvendinant tarpvalstybinius projektus; ragina visapusiškai kaip partnerius, ne tik kaip suinteresuotuosius subjektus, įtraukti vietos ir regionines valdžios institucijas, laikantis šių aktyvaus subsidarumo ir proporcingumo principų.

Briuselis, 2021 m. liepos 1 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS
